

Klucz nauczyciela · Kartkówka: Liczby pierwsze i złożone

klasa 5 · grupa A · dla nauczyciela · 10 pkt · ok. 15 minut

Zadanie 1 Otocz kółkiem liczby pierwsze.

/ 2 pkt

(23) 33 34 (41) (43) 49 51 55

Liczby pierwsze z ramki: 23, 41, 43

Odpowiedź: 23, 41, 43

Rozwiązanie: Sprawdzamy podzielność każdej liczby przez 2, 3, 5, 7:

23 — pierwsza (dzielniki tylko 1 i 23); 33 = 3 · 11 — złożona; 34 = 2 · 17 — złożona; 41 — pierwsza (dzielniki tylko 1 i 41); 43 — pierwsza (dzielniki tylko 1 i 43); 49 = 7 · 7 — złożona; 51 = 3 · 17 — złożona; 55 = 5 · 11 — złożona.

Punktacja:

- 1 **pkt** — co najwyżej jeden błąd (pominięta właściwa liczba albo zaznaczona niewłaściwa)
- 2 **pkt** — komplet bez błędów: 23, 41, 43

Zadanie 2 Wpisz P albo Z (P — liczba pierwsza, Z — liczba złożona). Liczbę złożoną zapisz jako iloczyn dwóch liczb większych od 1. / 2 pkt

a) 77 → Z 7 · 11

b) 71 → P —

Odpowiedź: a) Z: 7 · 11; b) P

Rozwiązanie: a) 77 : 7 = 11, więc 77 = 7 · 11 — liczba złożona: Z.

b) 71 nie dzieli się przez 2, 3, 5, 7 (a 11 · 11 = 121 > 71), więc ma tylko dzielniki 1 i 71 — liczba pierwsza: P.

Punktacja:

- 1 **pkt** — a) Z i iloczyn 7 · 11 (sama litera Z bez iloczynu — 0 pkt)
- 2 **pkt** — b) P

Zadanie 3 Jaka to liczba?

/ 1 pkt

a) $2 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 13 =$ 156

b) $2 \cdot 7 \cdot 11 =$ 154

Odpowiedź: a) 156; b) 154

Rozwiązanie: Mnożymy po kolei (wygodnie najpierw małe czynniki).

a) $2 \cdot 2 = 4$, $4 \cdot 3 = 12$, $12 \cdot 13 = 156$. Wynik: 156.

b) $2 \cdot 7 = 14$, $14 \cdot 11 = 154$. Wynik: 154.

Punktacja:

- 1 **0,5 pkt** — a) 156
- 2 **0,5 pkt** — b) 154

Zadanie 4 Rozłóż na czynniki pierwsze.

/ 2 pkt

$$\begin{array}{r|l} \text{a) } 196 & 2 \\ 98 & 2 \\ 49 & 7 \\ 7 & 7 \\ 1 & \\ \hline 196 = & 2 \cdot 2 \cdot 7 \cdot 7 \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} \text{b) } 270 & 2 \\ 135 & 3 \\ 45 & 3 \\ 15 & 3 \\ 5 & 5 \\ 1 & \\ \hline 270 = & 2 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 5 \end{array}$$

Odpowiedź: a) $196 = 2 \cdot 2 \cdot 7 \cdot 7 = 2^2 \cdot 7^2$; b) $270 = 2 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 5 = 2 \cdot 3^3 \cdot 5$

Rozwiązanie: Dzielimy kolejno przez najmniejszą liczbę pierwszą, przez którą się da, aż dojdziemy do 1.

a) $196 : 2 = 98$, $98 : 2 = 49$, $49 : 7 = 7$, $7 : 7 = 1$. Zatem $196 = 2 \cdot 2 \cdot 7 \cdot 7 = 2^2 \cdot 7^2$.

b) $270 : 2 = 135$, $135 : 3 = 45$, $45 : 3 = 15$, $15 : 3 = 5$, $5 : 5 = 1$. Zatem $270 = 2 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 5 = 2 \cdot 3^3 \cdot 5$.

Punktacja:

1. **1 pkt** — a) pełny rozkład $196 = 2 \cdot 2 \cdot 7 \cdot 7$ (lub zapis potęgowy $2^2 \cdot 7^2$); czynnik złożony w rozkładzie — 0 pkt
2. **1 pkt** — b) pełny rozkład $270 = 2 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 3 \cdot 5$ (lub zapis potęgowy $2 \cdot 3^3 \cdot 5$); czynnik złożony w rozkładzie — 0 pkt

Zadanie 5 Liczba $n = 2 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 5 \cdot 7$. Nie obliczając jej, odpowiedz: czy n dzieli się

/ 2 pkt

- a) przez 15 — **TAK** / NIE
- b) przez 4 — TAK / **NIE**

Odpowiedź: a) TAK; b) NIE

Rozwiązanie: Rozkładamy dzielnik na czynniki pierwsze i sprawdzamy, czy wszystkie są w rozkładzie liczby n .

a) $15 = 3 \cdot 5$ — wszystkie te czynniki (z powtórzeniami) są w rozkładzie liczby n , więc n dzieli się przez 15: TAK.

b) $4 = 2 \cdot 2$ — czynnik 2 potrzebny jest 2 razy, a w rozkładzie liczby n występuje tylko 1 raz, więc n nie dzieli się przez 4: NIE.

(Dla sprawdzenia: $n = 1050$.)

Punktacja:

1. **1 pkt** — a) TAK
2. **1 pkt** — b) NIE

Zadanie 6 Podaj największą dwucyfrową liczbę pierwszą.

/ 1 pkt

Szukana liczba: 97

Odpowiedź: 97

Rozwiązanie: Sprawdzamy od góry: $99 = 9 \cdot 11$, $98 = 2 \cdot 49$ — złożone; 97 nie dzieli się przez 2, 3, 5, 7

(a $11 \cdot 11 = 121 > 97$), więc jest pierwsza.

Punktacja:

1. **1 pkt** — 97

Zasady przyznawania punktów

- Zadania otwarte i z lukami: punkty według kryteriów podanych przy zadaniu. Każdy poprawny sposób rozwiązania jest akceptowany, także inny niż w kluczu.
- Przy poprawnej metodzie i błędzie rachunkowym uczeń traci tylko punkt za wynik końcowy; sam wynik bez wymaganego zapisu obliczeń daje najwyżej punkt za odpowiedź, jeśli kryteria tak stanowią.
- Zad. 1: 2 pkt za komplet bez błędów; 1 pkt przy jednym błędzie (pominięta właściwa liczba albo zaznaczona niewłaściwa); dwa błędy i więcej — 0 pkt. Wystarczy zakreslenie w ramce albo wypisanie liczb na linii.
- Zad. 2: po 1 pkt za podpunkt; przy liczbie złożonej punkt tylko za literę Z razem z poprawnym iloczynem (kolejność czynników dowolna).
- Zad. 3: po 0,5 pkt za każdy poprawny wynik.
- Zad. 4: po 1 pkt za każdy pełny i poprawny rozkład (iloczyn samych liczb pierwszych); akceptujemy zapis z potęgami.
- Zad. 5 i 6: 1 pkt za każdą poprawną odpowiedź.

Proponowana skala ocen (10 pkt)

10–9 pkt: bardzo dobry · 8 pkt: dobry · 7–6 pkt: dostateczny · 5–4 pkt: dopuszczający · 3–0 pkt: niedostateczny

Progi orientacyjne: ok. 90% / 75% / 55% / 40%. Dostosuj je do wewnętrznych zasad oceniania.